

KOSMOS/ SKUD - projekt: "Projekt opgaven i idræt og sundhed"

Projekt "Projekt opgaven i idræt og sundhed" er et projekt, hvor der både arbejdes tværfagligt og projektorienteret med krav om, at der til delemnet er knyttet en eller flere problemstillinger. Projekt opgaven afsluttes med fremlæggelse, og det forventes, at der gives et bud på en løsning af delemnets problemstilling i form af et begrundet forslag.

Hvorfor Projekt opgaven og idræt:

I publikationen "Projekt opgave, sådan kan det gøres" (Undervisningsministeriet, 2000) viser en opgørelse, at det overordnede emne ofte gentages på den enkelte skole år efter år. Ved at vælge udgangspunkt i idræt og sundhed, vil det være oplagt at se på, om ikke faget idræt og faghæfte 21 (sundhed, seksual og familiekundskab) vil kunne bidrage med nye bud og vinkler til *at nå frem til emner, der ligger ud over elevernes umiddelbare forestillingskreds...* samt at udfordre eleverne, således at følgende undgås "Elevernes her-og-nu udtrykte interesse bør ikke være enebestemmende ved emnevalg - hverken af det overordnede emne eller af delemner".

Et tema i projektet er også at få afprøvet andre evalueringsformer end de nuværende udtalelser i idræt (Retningslinier for ansøgning af og bevilling af tips- og lottomidler til folkeoplysning og undervisning, Undervisningsministeriet, 2007, s. 4).

Et andet tema i projektet er at se på undervisningsformer i idræt. Undervisningsformerne vil i høj grad kunne være aktivitetsbaserede og involvere samarbejde mellem skoler, institutioner og virksomheder (Retningslinier for ansøgning af og bevilling af tips- og lottomidler til folkeoplysning og undervisning, Undervisningsministeriet, 2007, s. 6).

Sidst men ikke mindst sættes der i projektet fokus på sundhedsperspektivet; kan projektarbejdsformen være med til at forbedre idrætsundervisningen, men også skolen som helhed, ved at sætte øget fokus på bevægelse, fysisk aktivitet og motion, sund madkultur, madordninger og kost samt trivsel, omsorg og familieliv? (Retningslinier for ansøgning af og bevilling af tips- og lottomidler til folkeoplysning og undervisning, Undervisningsministeriet, 2007, s. 5).

Projekt opgavens elementer og faghæfte for idræt og sundhed:

"Projekt opgaven er ikke en prøve, men en del af undervisningen. ... De lærer, hvordan de vinkler opgaven ved at opbygge en problemstilling i form af et sæt af spørgsmål, og de lærer at arbejde med et projekt, som kan de kan fremlægge for andre".

Når der foretages valg af emne til projekt opgaven, er en række aspekter afgørende for elevernes arbejds muligheder.

Det gælder således muligheden for:

- at kunne vise funktionel tværfaglighed
- at kunne vælge kreative udtryksformer
- at kunne gøre førstehåndserfaringer
- at kunne se sammenhænge med noget, man allerede ved lidt om i forvejen.

Projekt opgavens indpasning i skolens øvrige virksomhed har efter mange læreres opfattelse været en udfordring med hensyn til at give eleverne mulighed for at opøve deres evner for:

- at arbejde undersøgende og systematisk
- gennem fordybelse i arbejdet at danne sig overblik og indse sammenhænge
- at tilrettelægge et længere arbejdsforløb og vælge passende og varierede udtryksformer
- at handle selvstændigt
- at skabe samarbejdsrelationer med andre i og udenfor skolen
- at opleve ansvar for egen læring og medansvar for fælles løsninger.

Et godt produkt er, også når det gælder miljømæssige og praktisk-musiske hensyn, bl.a. karakteriseret ved:

- relevans,
- fantasi,
- alsidighed,
- god teknisk udførelse.

Fra Projekt opgave, sådan kan det gøres (Undervisningsministeriet, 2000).

De forskellige elementer i at arbejde med og undervise i Projekt opgaven og projektarbejdsformen er der i forhold til faghæftet for idræt og sundhed rig lejlighed til at fordybe sig i via dette projekt.

Projektarbejdsformen og faghæfte for sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab:

Ser vi på signalement af emnet Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab finder vi, at de centrale kundskabs- og færdighedsområder er:

- Årsager og betydning
- Visioner og alternativer
- Handling og forandring.

I sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab skal de grundlæggende kundskaber og færdigheder i de tre områder udvikles som en helhed gennem hele skoleforløbet både i sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab, og når sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab indgår i tværgående emner og problemstillinger.

De centrale kundskabs- og færdighedsområder er grundlaget for tilrettelæggelsen, gennemførelsen og evalueringen af undervisningen, således at eleverne kan:

- anvende viden om sundhed, seksualitet og familieliv for at fremme egen og andres sundhed
- inddrage visioner og nye perspektiver som grundlag for en personlig stillingtagen
- give begrundede løsnings- og handlemuligheder.

Det vil med andre ord sige, at opøve elevernes handlekompetence. Handlekompetence - eller handlekraft - er en evne, som læreren ikke kan give eleverne, eller som de passivt kan få gennem undervisningen. Det er derimod en evne, som de tilegner sig aktivt. Derfor skal der lægges vægt på elevernes medvirken i alle undervisningens sammenhænge. Et aktivt læringsbegreb er en forudsætning for at opfylde målene med det obligatoriske emne. At undres, at undersøge og at slippe fantasien løs i arbejdet med at diskutere visioner om fremtiden er vigtige ingredienser i en sådan undervisning. Nedenstående er præsenteret en række spørgsmål, som kunne stilles i relation til en projekt opgave i idræt og sundhed:

Undersøgelse af årsager til og betydning af et emne:

Hvorfor er dette emne vigtigt for os?

Hvilken betydning har det for os og for andre? - Nu og i fremtiden?

Hvordan spiller levevilkår og livsstil ind?
Hvilke påvirkninger udsættes vi for og hvorfor (kampagner, reklamer etc.)?
Er der personer eller institutioner med forskellige interesser i emnet?
Hvordan var det før i tiden, og hvorfor har det udviklet sig, som det har?

Udvikling af visioner og alternativer:

Hvilke alternativer kan vi forestille os?
Hvordan er forholdene i andre lande og i andre kulturer?
Hvilke alternativer vil vi foretrække og hvorfor?

Handling og forandring:

Hvilke forandringer skal der ske, for at vi nærmer os de opstillede visioner?
Skal der ske forandringer med os selv, i klassen, på skolen, i familien, i samfundet?
Hvilke handlemuligheder eksisterer for at opnå disse forandringer?
Hvilke barrierer er der for at udføre forskellige handlinger og for, at de fører til forandringer?
Hvilke handlinger vil vi sætte i gang?
Hvordan vil vi samle op på vore handlinger og evaluere dem?
Hvor står vi nu, og hvilke nye problemstillinger er dukket op?

De faglige synsvinkler i sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab antyder et arbejdsmonter, som knytter sig tæt til en projektarbejdsform, der kan anvendes i *hele* skoleforløbet. Dette gælder, uanset om det foregår i fagene eller i forbindelse med tværgående emner og problemstillinger. (*Faghæfte for sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab, Undervisningsministeriet, 2005*)

Sammenholder vi således formål for faghæfte for idræt og faghæfte for sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab ses spændende perspektiver for undervisningen i projektarbejdsformen med omdrejningspunkt i det brede og positive sundhedsbegreb.

De foregående udviklingsarbejder i SKUD har desuden vist, at når der arbejdes med mål, progression og evaluering samt elevmedbestemmelse – alle parametre i projektarbejdsformen - øges elevernes engagement i undervisningen.

Således finder SKUD det aktuelt at stille spørgsmålet:

Hvordan kan man arbejde med Projekt opgaven med udgangspunkt i idræt og sundhed?

Hvordan kommer vi i gang?

Ved første møde holder konsulenterne et oplæg omkring projektarbejdsformen i relation til idrætsundervisningen. Hvad kan der arbejdes med og hvorfor. Der udleveres bilag med skabeloner som forslag til skolernes arbejde.

Udviklingsarbejdets organisation:

Udviklingsarbejdet gennemføres som et pilotprojekt på 6 skoler. Skolerne melder sig til udviklingsarbejdet på baggrund af en annoncering fra det nationale videncenter KOSMOS.

Udviklingsarbejdet retter sig specielt mod folkeskolens ældste klassetrin (8., 9. og/eller 10. klassetrin).

Udviklingsarbejdet skal ses som en del af den normale idrætsundervisning i skolen, - blot med fokus på, hvilken effekt det får, når man i idræt arbejder projektorienteret i relation til en opgave, hvor et idrætsrelevant tema er udgangspunktet.

I praksis betyder det...

At udviklingskonsulenterne i samarbejde med idrætslærerne arbejder med afprøvning af forskellige metoder og faglige spørgsmål i idrætsundervisningen i 8., 9. og/ eller 10.klasse, som leder til afvikling af projekt opgaven med idræt som udgangspunkt. Der afvikles 3-4 konsulentbesøg (ex. november, januar, marts og maj) gennem skoleåret.

Pia Paustian, UC Syddanmark/KOSMOS, ppa@ucsyd.dk